

Система Ступенів Дружинників СУМ

Впорядник • Виховник • Суспільник • Міжнародник • Раїтник • Культурник

За
«Правильником Юнацтва СУМ»
та
«Правильником Дружинників СУМ»

Система Відзначення Членства

Ступень	Виховник	Культурник	Суспільник	Міжнародник	Ратник
	<i>Працює у виховній ділянці з юнацтвом СУМ</i>	<i>Працює по ділянці науки, літератури та мистецтва в СУМ або поза організацією, наголошуючи українську справу</i>	<i>Працює в СУМ або в ширшій громаді у ділянках фінансових, господарських чи суспільно-політичних</i>	<i>Працює між іншими народами, наголошуючи українську справу</i>	<i>Працює у ділянках спорту чи військового тренування, наголошуючи українську справу</i>
I-ий (Інструктор)	<p><i>Надає Осередок СУМ на підставі рекомендації Комітету.</i></p> <p>Вимоги: має закінчених 18 років життя і є активним Дружинником СУМ; володіє українською мовою у слові та в письмі; успішно перейшов вишкільний процес старшо-юнацької програми; має більше як 1 рік провідної праці при Булаві чи Осередку СУМ, або більше як 5 років активної праці при Осередку.</p>				
	Має закінчений бодай 1 рік провідної праці при Осередку у виховній праці або бодай 5 років праці при Осередку; взірцево провадить виховну працю з Юнацтвом або Дружинниками; успішно відбув 3-річний цикл вишкільних таборів та додаткових семінарів.	Працює хоч 1 рік як провідник будь-якої культурної ділянки при Осередку або хоч 5 років як активний член мистецької одиниці.	Має закінчений хоч 1 успішний рік як фінансовий / господарський референт або як провідний член в загально суспільно-громадській організації, або 5 років активної організаційної праці в Булаві чи Осередку.	Має закінчений бодай 1 повний рік провідної організаційної праці в Комітеті чи Організації, яка має зв'язки з іншими народами чи етнічними групами.	Має закінчений бодай 1 повний рік активної організаційної праці по ділянці спорту/тіловиховання в Осередку.

Ступень	Виховник	Культурник	Суспільник	Міжнародник	Ратник
II-ий (Керівник)	<p><i>Надає КУ СУМ на підставі рекомендації Осередку.</i></p> <p>Вимоги: є активним Дружинником СУМ; має здобутий I-ий ступінь; володіє українською мовою у слові та в письмі; має за собою хоч 3 роки провідної праці при Осередку СУМ, або 10 років додаткової активної праці при Осередку.</p>				
	Підготовляє програми і виховні матеріали; дає позитивний приклад іншим виховникам; далі самостійно працює над собою по лінії поширення й поглиблення виховної проблематики.	Проявився влаштуванням імпрез, дописами до преси, досягненням наукового ступеня, тощо.	Є провідним членом Осередку або інших українських суспільно-громадських організацій, де проявляється своїми організаційними здібностями.	Проявив успіхи у своїх зв'язках з іншими народами чи етнічними групами.	Проявив надзвичайні успіхи у спортивних змаганнях в СУМ, у вищих наукових установах чи в інших командах/змаганнях на окружному рівні.
III-ий (Пляновик)	<p><i>Надає Крайовий З'їзд за рекомендацією КУ СУМ.</i></p> <p>Вимоги: є активним Дружинником СУМ; має здобутий II-ий ступінь; володіє українською мовою у слові та в письмі; має за собою більше 5 років провідної праці на крайовому рівні, або більше як 10 років провідної праці в Осередку або 20 років активної праці в Осередку.</p>				
	Підготовляє фахові виховні програми і матеріали і організує вишколи чи складає збірники, якими користуються виховники цілого терену; написав фахові статті з ділянки виховання, тощо.	Виконував провідні ролі в Осередку чи окрузі в організуванні й керуванню мистецьких ансамблів чи творчих гуртків, культурних таборів, семінарів, тощо.	Виконував провідні ролі в Осередку чи окрузі в організуванні й керуванню з'їздів, конференцій, таборів, семінарів, тощо.	Виконував провідні ролі в організуванні й керуванню міжнародних конференцій, з'їздів, семінарів, акцій, виступів у пресі, тощо.	Здобув особливі досягнення в спорті на крайовому рівні чи у військових старшинських відзначеннях, або організував й керував між-осередковими чи крайовими спортивними змаганнями або таборами.

Ступень	Виховник	Культурник	Суспільник	Міжнародник	Ратник
IV-ий (Сеньйор)	<p><i>Надає Світова Управа СУМ за рекомендацією Крайової Управи.</i></p> <p>Вимоги: є активним Дружинником СУМ; має за собою більше як 10 років провідної праці на світовому чи крайовому рівнях, або 25 років провідної праці в Осередку; має здобутий III-ій ступінь; володіє українською мовою у слові та в письмі.</p>				
	<p>Виняткова виховна праця при СУМ; підготовка наукового твору, яким користується СУМ; підготовка наукового твору у ділянці педагогії, що становить позицію для виховної системи СУМ.</p>	<p>Проявив виняткову діяльність по ділянці культури, наприклад опрацював наукову працю, мистецький твір/аранжовку, здобув нагороду, або довгими роками послідовної праці з культурними ансамблями збагатив громадське життя.</p>	<p>Проявив виняткову суспільну працю в СУМ чи очолював інші українські суспільні організації чи надбудови де своєю працею і відданістю успішно виконав значні проекти, що збагачують громадське життя.</p>	<p>Проявив виняткову діяльність чи здобув виняткові досягнення в політиці на міжнародньому відтинку серед чужинців.</p>	<p>Проявив виняткову діяльність або здобув виняткові досягнення в спорті або при війську, завершені високими нагородами міжнароднього значення.</p>

* *Провідна праця* - це праця в провідних ролях, яка себе визначає проявом ініціативи і організування інших, та увінчається успішним завершенням даного проекту.

Правильник Дружинників СУМ

II Частина

В. Система Ступенів Дружинників СУМ

Завдання системи ступенів – підносити амбіцію Дружинників СУМ змагатись за кращі і вищі досягнення в праці. Предметом відзначень є творча праця, завершена рядом досягнень в окремих ділянках передбачених Правильником Дружинників СУМ поодиноких Дружинників. Причиною відзначення може бути також вчинок чи праця поза рямцями СУМ, на загально-національному форумі, які підносять престиж СУМ і дають користь українській спільноті.

В усіх передбачених п'яти родах діяльності, а саме: *Дружинників Виховників, Дружинників Культурників, Дружинників Суспільників, Дружинників Міжнародників і Дружинників Ратників* розрізняється чотири ступені:

Дружинники Виховники	I-го, II-го, III-го, IV-го ступеня
Дружинники Культурники	I-го, II-го, III-го, IV-го ступеня
Дружинники Суспільники	I-го, II-го, III-го, IV-го ступеня
Дружинники Міжнародники	I-го, II-го, III-го, IV-го ступеня
Дружинники Ратники	I-го, II-го, III-го, IV-го ступеня

Повищі ступені надаються окремими організаційними чинниками СУМ, які перевіряють виконання передумов через засягнення opinii безпосередніх організаційних зверхників чи від окремо покликаних для цього осіб та за їхньою позитивною рекомендацією.

I-ий Ступень

Надає Управа Осередку СУМ на пропозицію Керівника Відділу Дружинників. Опініює відповідний референт Управи Осередку, згідно керівник Дружин СУМ, до якої Дружинник належить. Здобути це відзначення може Дружинник СУМ. Відзначення I-го ступеня надається за:

- Прикладну організаційну працю на терені Осередку СУМ.
- Взірцеву виховну працю на терені Осередку СУМ з Юнацтвом, або Дружини СУМ.
- Працю в ділянках науки, мистецтва й літератури, інспіруючи інших в рамках праці Дружини відповідного Стягу Дружин СУМ.
- Суспільну працю в рамках Осередку СУМ, Дружини, і Стягу Дружинників СУМ.
- Успіхи в контактах з іншими молодечими організаціями та чужинецькими середовищами, виконуючи завдання, що є змістом праці Дружин Міжнародників.
- Спортові досягнення на різних змаганнях тіловиховання в рамках СУМ і в зустрічах з іншими молодечими організаціями. За успіхи у праці в парамілітарних організаціях, як кадети із здобуттям військового знання і ступенів.

Відзначення надається святково на визначнішій імпрезі СУМ чи на святкуваннях Осередку СУМ. Грамоту, виготовлену Крайовою Управою СУМ, повинен вручити Голова Управи Осередку, найрадше референт даного роду праці в якій визначився кандидат на відзначення.

II-ий Ступень

Цей ступень надає Крайова Управа СУМ на пропозицію Управи Осередку СУМ. Опініює відповідний референт Крайової Управи СУМ. Надається за:

- Організаційну працю в рамках Осередку, Округи СУМ, виконувано солідно і жертовно, чи в межах свого Осередку, або Крайової Управи чи на таборах СУМ, виконуючи солідно свої обов'язки, даючи приклад для інших виховників. За підготовку програм і виховних матеріалів для виховної праці Юнацтва СУМ. За послідовну працю над вихованням юнацтва на протязі 3-ти років.
- За мистецьку, літературну, культурно-освітню працю в рамках СУМ, влаштування імпрез ширшого характеру, писання статей у пресі, що звертають увагу фахових кругів чи есеїв на відповідні до праці теми і проблематику. За досягнення суто наукового ступеня працею, що вносить українську проблематику в науку, літературу, чи мистецтво. За виступи нагороджені конкурсами і т.п.
- За суспільну працю в рамках СУМ, або громадського суспільного життя.
- За працю в політичному житті поза межами СУМ серед чужинців, виступами в пресі, на маніфестаціях, організуючи відповідні виступи і т.п.
- За досягнення в спорті та здобуті підстаршинські ступені у військовому вишколі. За виступи і перемоги між молодіжними організаціями в перших місцях.

Відзначення надається святково на урочистостях Осередку. Вручає представник Крайової Управи СУМ.

III-ий Ступень

Надає Крайовий З'їзд СУМ на пропозицію Крайової Управи. Опініює спеціально покликана до цього Верифікаційна Комісія при Крайовій Управі. Відзначення надається за:

- Організаційну працю в рамках Крайової Управи СУМ, чи в межах Округи (кількох Осередків), виконуючи фахово і солідно свої обов'язки протягом не менше п'яти років.
- За особливо успішну виховну працю виконувану в межах Відділу Юнацтва, Окружного чи Крайового засягу, за підготовку фахових виховних програм, збірників виховних матеріалів, що ними користуються виховники в цілому терені, організування вишколів виховників, вишкільних таборів, курсів, написанню виховних статей з ділянки виховання, тощо.
- За наукову, мистецьку і літературну працю в рамках СУМ, чи поза межами діяльності СУМ. Влаштування імпрез Крайового засягу, писання статей у пресі, що звертають увагу фахових кругів чи есеїв на відповідні до своєї праці теми і проблематики. За досягнення вищого наукового ступеня працею, що вносить українську проблематику в науку, літературу чи мистецтво. За виступи нагороджені конкурсом і т.п.
- За успішну і корисну суспільну працю в рамках СУМ, або громадського суспільного життя, що заслуговує на відзначення III-го ступеня.
- За осяги в праці в політичному житті поза межами СУМ, серед чужинців, виступами в пресі, телевізії, радіо, організування пресових конференцій пропагуючи добре ім'я і справи визволення України.
- За особливі осяги в спорті та здобутті військових старшинських ступенів та відзначень.

Відзначення надається святково на Крайовому З'їзді чи інших Крайового значення сумівських імпрез.

ІУ-ий Ступень

Надає Світова Управа СУМ на пропозицію дотичної Крайової Управи СУМ, яке затверджує Світова Управа на одному із своїх формальних засідань. Пропозицію опініює керівник дотичного ресорту Світової Управи СУМ. Відзначення надається за:

- Організаційну працю виїняткового значення в рамках Крайової Управи, або Світової Управи СУМ, чи науковий твір у ділянці педагогії, що становить позицію для виховної системи СУМ.
- За наукову працю, відзначену науковими кругами, або високим науковим ступенем, зміст якої і наукова вартість є визначною позицією в українській науковій літературі.
- За мистецький твір в ділянці літератури, образотворчого мистецтва, музиці, чи іншої форми мистецтва, нагороджений конкурсом поважних установ, чи визнаний загально мистецькою критикою, як твір, чи праця теоретична з тих ділянок, що лишаються позицією в культурному житті спільноти на еміграції.
- За досягнення в суспільній праці на терені СУМ і загальногромадському секторі цієї ділянки, виконанням обов'язків на відповідальному пості організованої спільноти.
- За досягнення в політичному житті між чужинцями організаційною працею, журналістичною і науковою (видання книжок, журналів і т.п.)
- За видатні досягнення в ділянці спорту, військового знання, що завершені високими нагородами міжнародного значення і ступенем та геройськими вчинками.

Вимога: кандидат володіє українською мовою у слові та в письмі та має за собою 25 років провідної праці в Спфлці Української Молоді.

Відзначення надається грамотою та відзнакою, яка є емальйовою мініатюрою відзнаки даного Стягу СУМ, що до нього належить Дружинник. Пропозицію приготує Генеральний Стяговий Стягу СУМ, до якого належить кандидат, а Світова Управа СУМ пропозицію розглядає і охвалює, чи відкидає.

Правильник Юнацтва СУМ

Ступені Впорядників і Виховників СУМ

I. Ступені Впорядників Юнацтва СУМ

Розрізняється два ступені Впорядників: I-ий і II-ий. Звання Впорядника I-го або II-го ступеня досягають звичайно члени Старшого Юнацтва СУМ, що відповідають нижчеподаним вимогам.

1. Вимоги на Впорядника 1-го ступеня:

- мати закінчених 15 років життя;
- відбути вишкільний табір або курс для Впорядників 1-го ступеня;
- здати 1-ий іспит Старшого Юнацтва СУМ;
- добре володіти українською мовою в слові та письмі,
- мати відповідно опанований матеріал з українознавства;
- добре вчитися в українській та в іншомовній школі;
- мати відповідний до віку горизонт знання, інтелігенцію, загальне і світоглядове вироблення;
- зразково поводитися в організації СУМ і поза нею;
- бути обізнаним з цілістю Правильника Ю СУМ;
- мати засвоєні найважливіші практичні вміння: спорт, впоряд, майстрування, життя серед природи, перша (санітарна) допомога тощо;
- постійно читати і бути обзнайомленим з доступною юнацькою виховною літературою та виданнями для Юнацтва СУМ;
- вміти користуватися бібліотекою та виховними підручниками (має виказатися веденням картотеки бібліографічних виписів з ділянки, що нею кандидат цікавиться);
- відбути при Виховникові Роя час практики найменше 20-ти сходин Роя, або їм рівновартних інших занять (прогульки, табір, екскурсії, самодіяльні гуртки тощо);
- повинуватися дорученням Виховника Роя. (Виховник Роя зобов'язаний доручувати кандидатів виготовляти різні пляни занять, як нпр. підготовка екскурсій, мандрівок, сходин тощо);
- здати іспит на Впорядника 1-го ступеня.

Після успішно зложеного іспиту, кандидат (-ка), стає Впорядником 1-го ступеня і має право носити приписану відзнаку та вести допоміжну виховну працю з Роем Молодшого чи Старшого Юнацтва СУМ, під наглядом дотичного Виховника.

2. Вимоги на Впорядника II-го ступеня:

- мати закінчених 16 років життя;
- відбути вишкільний табір або курс для Впорядників II-го ступеня;
- здати II-ий іспит Старшого Юнацтва СУМ; крім вимог як для Впорядника 1-го ступеня ставиться ще наступні вимоги:

- мати добре засвоєні дві ділянки практичних вміло-стей, так, щоб могли правильно їх перевести з юнацтвом, нпр. різні ділянки спорту, впоряд, мандрівництво, таборування, перша (санітарна) допомога, різного рода майстрування, моделістика, плекання рослин, годівля звірят тощо;
- як Впорядник 1-го ступеня, успішно вести виховну працю з Роєм на протязі принаймні одного року;
- повинуватися дорученням Виховника Роя, подібно, як у випадку Впорядника 1-го ступеня, зглядно вищим виховно-керівним чинникам Ю СУМ та успішно вив'язуватися із доручених виховних зайнять (переведення екскурсій, різних імпрез, сходин, мандрівок, змагань тощо);
- постійно читати і бути обзнайомленим з доступною юнацькою виховно-вишкільною літературою та виданнями для Юнацтва СУМ;
- вміти користуватися бібліотекою та виховно-вишкільними підручниками (має виказатися веденням картотеки бібліографічних виписів з ділянки, що нею кандидат цікавиться);
- здати іспит на Впорядника II-го ступеня.

Після успішного зложеного іспиту, кандидат (-ка) стає Впорядником II-го ступеня і має право носити приписану відзнаку та більш самостійно вести виховну працю з Роєм Молодшого, чи Старшого Юнацтва СУМ, під наглядом свого Кущового, чи Виховника Куреня.

II. Ступені Виховників СУМ

Розрізняється чотири ступені Виховників: 1-ий, II-ий, III-ій і IV-ий.

- Виховник 1-го ступеня — це **Виховник-інструктор**;
- Виховник II-го ступеня — це **Виховник-керівник**;
- Виховник III-го ступеня — це **Виховник-пляновик**;
- Виховник IV-го ступеня — це **Виховник-сеньйор**.

Виховником СУМ може бути старший член СУМ, або старший юнак чи юначка, які відзначаються відповідним знанням, мають природні дані виконувати виховні обов'язки та здобутий відповідний ступінь Виховника СУМ, як це нормують нижчеподані вимоги.

В окремих випадках, Виховником Спілки Української Молоді може бути не-член СУМ, однак національно-свідомий українець, відданий виховній праці, обізнаний з ідеологією СУМ, з його організаційно-виховною побудовою, з виховною програмою і методикою праці згідний вести її, відповідно до вимог правильників СУМ.

Виховник, що не є членом СУМ, діє в характері Виховника одного із ступенів, без права носити сумівський однострій і відзнаки виховних ступенів.

Нижче подається вимоги на Виховника 1-го ступеня, як вихідну позицію в чотиріступеневім поділі Виховників СУМ, від якої в багатьох випадках залежатиме набуття вищого виховного ступеня.

1. Вимоги на Виховника I-го ступеня.

Щоб стати Виховником I-го ступеня, треба відповісти наступним вимогам:

- мати закінчених 17 років життя;
- відбути відповідний вишкіл (курси Виховників, вишкільні табори, семінарійні вправи, із сумаричною кількістю принаймні 150 годин програмових занять;

- мати зданий принаймні II-ий іспит Старшого Юнацтва СУМ;
- поправне володіти українською мовою в слові і письмі;
- бути всесторонньо обізнаним з різними ділянками українознавства;
- мати добрі успіхи в українських та іншомовних навчальних заведеннях;
- мати відповідний до віку горизонт знання, інтелігенцію, загальне і світоглядове вироблення;
- зразково поводитися в організації СУМ і поза нею;
- бути основне обізнаним з Правильником Юнацтва СУМ та правильниками інших частин СУМ;
- мати основне опановані принаймні дві ділянки практичних вміlostей, так, щоб могли бути інструктором, напр., різні роди спорту, впоряд, мандрівництво, таборування, моделістика, вишивання, різьба, писання писанок, ведення автомашин, радіотехніка і т. п.
- як Впорядник II-го ступеня, успішно вести виховну працю з дорученими йому юнацькими клітинами на протязі принаймні одного року;
- повинуватися дорученням вищих організаційно-керівних чинників Ю СУМ;
- вести зайнятя з юнацтвом на таборі, на протязі принаймні 2-ох тижнів часу;
- вміти самостійно зорганізувати і перевести з Роєм Ю СУМ потрібну програму зайнять;
- постійно читати і добре бути ознайомленим з доступною юнацькою виховно-вишкільною літературою та виданнями СУМ (напр., книжки, обіжники, бюлетені і т. п.);
- вміти користуватися бібліотекою та потрібними ви-ховно-вишкільними підручниками (мас виказатися веденням картотеки бібліографічних виписів з ви-ховної ділянки, що нею кандидат цікавиться);
- виготовити теоретичну працю (мінімум 10 сторінок машинопису з подвійним відступом), на обрану тему з ділянки виховання Молодшого або Старшого Юнацтва та здати її іспитовій комісії; під час дискусії й обговорювання зданої праці вміти оборонити свої думки;
- здати іспит на Виховника I-го ступеня.

Після успішно зложеного іспиту, кандидат (-ка) стає Ви-ховником I-го ступеня і має право носити приписану відзнаку та самостійно вести виховну працю з дорученою йому частиною Ю СУМ.

2. Виховники II-го, III-го та IV-го ступеня.

Іспит на Виховника I-го ступеня є основним. Від його ви-сліду та від дальшої самостійної праці над собою по лінії поширення й поглиблення виховної проблематики і здобуття всестороннього знання та від успішности практичної виховної праці в СУМ — залежить одержання наступних, вищих виховних ступенів.

Звання **Виховника II-го і III-го ступенів** надає Крайова Управа СУМ особам на основі оцінки знання виховної ділянки та успішности практичної виховної праці в СУМ на протязі принаймні трьох років.

Звання **Виховника IV-го ступеня** надає Світова Управа СУМ особам із стажем у теоретичних і практичних ділянках виховання. Це звичайно педагоги, автори поважніших виховних матеріалів і праць, викладачі, високо кваліфіковані інструктори тощо. *Вимога:* кандидат володіє українською мовою у слові та в письмі та має за собою 25 років провідної праці в Спфлці Української Молоді.

Виховники II-го, III-го і IV-го ступенів мають право носити відзнаки і вести виховну працю на терені відповідних частин СУМ, згідно з вимогами дотичних правильників.

Іспитова Комісія СУМ

Вона має бути принаймні тричленна і до неї входять:

- делегована КУ СУМ особа в характері голови Іспитової Комісії СУМ;
- Булавний, чи його Заступник, Головний Виховник та еventуальне інші особи, покликані Булавою Відділу Ю СУМ — як її члени.

Компетенції Іспитової Комісії СУМ:

- переводити іспити на обидва ступені Впорядників і на Виховника 1-го ступеня, згідно з вимовами Правильника Ю СУМ;
- підписувати дотичні іспитові документи.

